

شهردار قم خبرداد:

هدف ۲۶ مترمربعی سرانه فضای سبز
در افق ۱۴۰۴

رئیس کمیسیون خدمات شهری و امور زائرین شورای شهر قم:

افزایش کاشت درختان مثمر
در فضای سبز قم

**زیست بومی امن
در دل بوستان های شهری**

N A R V A N

نشریه آموزشی، علمی و خبری
سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری قم

● مهر ۱۴۰۰ ● NARVAN. No.14 ●

معصومه آمره عضو شورای اسلامی شهر قم:

عدالت محوری و توزیع عادلانه منابع
در مناطق مختلف باید مورد توجه باشد

معاون خدمات شهری شهرداری قم مطرح کرد:

فرهنگ سازی افزایش مشارکت شهروندان
در توسعه و نگهداری فضای سبز

مدیرعامل سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری قم:

تکمیل دیواره سبز بلوار شهید سلیمانی
در سال ۱۴۰۰

قم در مسیر تنفس

افتتاح پروژه های تفریحی و فضای سبز شهرداری قم در قالب پویش قم در مسیر تحول:

یک میلیون متر مربع به فضای سبز قم افزوده شد

شهردار قم خبر داد:

احداث ۳۵ بوستان جدید در سال جاری فضای سبز قم در سال‌های آینده دگرگون خواهد شد

شش سال گذشته، بیش از ۱۰۰ بوستان به تعداد بوستان‌های شهری اضافه و طوری سرانه فضای سبز افزایش یافت که به سومین کلان‌شهر کشور تبدیل شدیم. شهردار قم از ساخت پارک هزار هکتاری در پشت دانشگاه مفید تا پشت مسجد مقدس جمکران در دست ساخت بوده هیچ نقطه کشور نداریم. وی با بیان اینکه برای سال ۱۴۰۰ نیز قرار است ۳۵ بوستان جدید ساخته شود و آب مصرفی آن نیز از پساب‌های شهری تسویه شده تأمین می‌شود، گفت: اجرای کمربند فضای سبز قم نیز برای جلوگیری از ورود ریزگردها در دست اقدام بوده و بخشی از آن نیز قابل مشاهده است.

در خیابان‌های طولی شهر نیز درخت کاشتم و بر این باوریم که فضای سبز و درختان با مردم حرف می‌زنند و در روح افراد تأثیرگذار هستند. سقایان نژاد با تأکید بر اینکه توسعه فضای سبز قم همچنان ادامه یابد، افزود: برنامه شهرداری این است که با مراجعه به خانه‌های شهروندان به آنان گل و گیاه دهد تا در ایجاد فضای سبز شهر و نگهداری آن مشارکت داشته باشند.

شهردار قم با بیان اینکه برنامه‌های توسعه فضای سبز در شهر به‌خوبی در حال اجراست، گفت: شهروندان کمی منتظر تغییر و تحولات بیشتر در فضای سبز باشند. دکتر سید مرتضی سقایان نژاد اظهار داشت: خوشبختانه در حال حاضر فضای سبز در قم جایگاه خودش را پیدا کرده و در راستای اجرای طرح‌های مختلف فضای سبز، عدالت شهری مورد توجه است. وی با بیان اینکه در طرح جامع فضای سبز به برطرف کردن نقاط ضعف پرداخته و نسبت به برطرف کردن آن اقدام می‌کنیم یادآور شد: این اقدامات به‌طوری بوده که در چند سال آینده فضای سبز قم دگرگون می‌شود. شهردار قم تصریح کرد: توجه به مناطق کمتر برخوردار از اهمیت بالایی در توسعه فضای سبزی شهری برخوردار است و بیش‌ازپیش مورد توجه قرار می‌گیرد. وی با تأکید بر برنامه‌ریزی به‌منظور حفظ فضای سبز، نگهداری تجهیزات را یک اولویت دانست و افزود: باید طوری اقدامات و فعالیت‌ها را دنبال کنیم که حفاظت از فضای سبز به یک فرهنگ تبدیل شود. سقایان نژاد اقلیم خشک قم را مورد توجه قرار داد و اظهار داشت: حرکت اولیه ما در شهرداری برای رسیدن به یک فضای سبز مناسب بود و در مدت

سر مقاله

محمد جواد مختاری

شورای سبز اندیش

سخنی با منتخبین دوره نهم شورای اسلامی شهر

اهمیت و نقش فضای سبز در حیات و توسعه شهرها تا حدی است که از آن به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه پایدار یاد می‌شود. بر همین اساس امروزه برنامه‌ریزی و مدیریت توسعه فضای سبز شهری به موضوعی مهم و ضروری در مدیریت شهری تبدیل شده است و دستیابی به توسعه پایدار فضای سبز، نیازمند تصویب قوانین مناسب از سوی شوراها و اتخاذ سیاست‌های مدیریتی قوی در زمینه‌های فنی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در شهرداری است. سیاست‌هایی که نظارت بر اجرای صحیح آن نیز از وظایف ذاتی شوراهاست. شوراها اسلامی باید توجه داشته باشند که توسعه فضای سبز باید بر اساس نگرشی صحیح به نیازهای زیست محیطی و اجتماعی شهر و نیز امکانات و قابلیت‌های شهر صورت گیرد. تدوین قوانین مناسب و پیشبرد سیاست‌های توسعه فضای سبز بر اساس برنامه‌های چند و چندین ساله و ارتقای بهره‌وری منابع از جمله موضوعاتی است که باید مورد توجه جدی قرار گیرد. همچنین برای شهر قم که از نظر سرعت توسعه فضای سبز در رتبه نخست کلان شهرهای کشور قرار دارد علاوه بر اختصاص بودجه برای توسعه، می‌بایست اعتبارات مناسبی برای نگهداری و افزایش کیفیت فضای سبز در نظر گرفته شود. تسهیل مرادفات بین دستگاهی به منظور اختصاص اراضی مناسب و نهایی شدن واگذاری عرصه‌هایی نظیر بوستان ۳۰۰ هکتاری ولایت، بوستان ۴۰۰ هکتاری مرجعیت، بوستان رضوان و... که عملیات کاشت در آن‌ها به اتمام رسیده، رایزنی برای تأمین منابع آب پایدار با اختصاص پساب و چاه‌ها جدید، تدوین بانک جامع باغبانان و کارگران فضای سبز به منظور توسعه سرمایه انسانی متخصص در این حوزه، تصویب الحاق شغل باغبانی و کارگری در فضای سبز به ماده یک آیین‌نامه اجرایی قانون تأمین اجتماعی (مشاغل سخت و زیان آور) و در نهایت تشکیل ستاد فضای سبز استان با هدف هم افزای و هم سویی اقدامات نهادهای مرتبط به حوزه فضای سبز در سطح کلان سایر موضوعاتی است انتظار می‌رود منتخبین ششمین دوره انتخابات شوراها اسلامی شهر قم به آن توجه ویژه‌ای داشته باشند.

افزایش کاشت درختان مثمر در فضای سبز قم لزوم حفظ باغات شهر

مناسب در این منطقه از شهر گلایه‌مند هستند که شهرداری باید این مهم را در اولویت برنامه قرار دهد. وی بر لزوم حفظ باغ‌ها در شهر قم تأکید و ابراز کرد: باغ‌های باقی‌مانده را نباید به این راحتی از دست بدهیم و شهرداری باید مراقبت لازم را داشته باشد که اجازه تغییر کاربردی در آن صورت نگیرد. وی از ادامه طرح تحقیقاتی سازگاری گونه‌های گیاهی برای انتخاب گونه‌های مناسب کاشت در قم خبر داد و اظهار کرد: با توجه به اینکه یکی از نیازهای ایجاد فضای سبز پایدار و توسعه فضای سبز ایجاد تنوع گونه‌های گیاهی است در ادامه طرح‌های تحقیقاتی قبلی که در دو دوره سه ساله اجرا شده، تصمیم بر آن است که گونه‌های دیگری را شناسایی کرده و در شهر قم اقدام به کاشت شود.

رئیس کمیسیون خدمات شهری و امور زائرین شورای شهر قم بر حفظ لزوم باغ‌ها در شهر تأکید کرد و گفت: نباید شهرداری اجازه تغییر کاربری این باغات را بدهد. سیدمجتبی سبحانی ثابت در جلسه شورای سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم، با قدردانی از اقدامات شهرداری در حوزه توسعه فضای سبز اظهار داشت: فضای سبز شهر تغییر کرده و با توجه به آب‌وهوای قم این تغییرات مشهود است، اما هنوز ایده آل نیست و باید به سمت درختان سرسبزتر و مثمر برویم. رئیس کمیسیون خدمات شهری و امور زائرین شورای اسلامی شهر قم، توسعه فضای سبز در بافت قدیمی شهر را مورد توجه قرار داد و افزود: شهروندان ساکن در بافت فرسوده از نبود فضای سبز

عدالت محوری و توزیع عادلانه منابع در مناطق مختلف باید مورد توجه باشد

معصومه آمره عضو شورای اسلامی شهر قم با اشاره به تشکیل کمیته‌ای برای توسعه عدالت شهری در راستای تحقق منویات رهبر معظم انقلاب در زمینه توجه ویژه به مناطق کم برخوردار، اظهار داشت: هدف اصلی از تشکیل این کمیته، توجه ویژه به مباحث عرصه عدالت محوری و توزیع عادلانه منابع در مناطق مختلف است. به گزارش شهرنیوز، هفتمین نشست رسمی

و علنی شورای اسلامی شهر قم با حضور شهردار، معاونان شهرداری، رئیس و اعضای شورای اسلامی شهر در سالن جلسات این شورا برگزار شد. یکی از موضوعات مهم در این جلسه بررسی تشکیل کمیته‌ای برای توسعه عدالت شهری و توجه ویژه به محلات محروم بود که معصومه آمره با تأکید بر توزیع عادلانه منابع در مناطق شهری، اظهار داشت: هدف اصلی از تشکیل این کمیته، توجه ویژه به مباحث عرصه عدالت محوری و توزیع عادلانه منابع در مناطق مختلف است. وی با بیان اینکه البته درباره نام دقیق این کمیته، پیشنهادهای مختلفی مطرح شده است که بررسی دقیق‌تری برای انتخاب نام نهایی انجام خواهد شد، گفت: تشکیل این کمیته در راستای تحقق منویات رهبر معظم انقلاب در زمینه توجه ویژه به مناطق کم برخوردار صورت خواهد گرفت.

هدایت سیاست‌های توسعه‌ای فضای سبز به بافت فرسوده قم نگهداری فضای سبز کار فرهنگی می‌طلبد

در بخش فضای سبز نیز باید خدمت به مناطق محروم در اولویت قرار گیرد و علاوه بر اجرای فضای سبز، بوستان‌های محلی نیز در مناطق کمتر برخوردار ساخته شود که در این زمینه نیز می‌توان برخی خانه‌های قدیمی را تملک و به فضای سبز شهری تبدیل کرد.

عضو شورای اسلامی شهر قم خواستار هدایت سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای فضای سبز به بافت فرسوده قم شد و گفت: در برخی از این مناطق با فقر فضای سبز به علت نبود عرصه‌های عمومی روبرو هستیم. حسن مالکی نژاد در جلسه شورای سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم اظهار داشت: امروز برای تمام شهروندان و حتی زائران قم این مسئله روشن و زیان‌دور بوده که فضای سبز قم در چندین سال گذشته توسعه یافته است. وی با قدردانی از فعالیت‌های شهرداری در توسعه فضای سبز تصریح کرد: در یک سال گذشته مشارکت مردم در درختکاری افزایش یافته و این مهم در مجتمع‌های مسکونی نیز فرهنگ‌سازی شده و مردم بیشتر به کاشت و حفظ درخت تشویق شده‌اند. وی ابراز کرد: توسعه فضای سبز حاشیه شهر قم به‌ویژه در اجرای طرح‌های بزرگ جنگلی با حضور و مشارکت تشکل‌های مختلف مردم نیز فرهنگ‌سازی خوبی ایجاد کرده و مردم به قداست درختکاری که ریشه در مکتب دین ما

فرهنگ سازی افزایش مشارکت شهروندان در توسعه و نگهداری فضای سبز

وجود محرک‌ها و انگیزه‌های مادی و غیر مادی، ایجاد حس شکیبایی و صبر در بین مشارکت‌جویان از جمله ویژگی‌های نظام‌های مشارکتی در مدیریت شهری است. معاون شهردار قم همچنین در پایان سخنان خود در تبیین هرم دستیابی به مشارکت شهروندان، بر لزوم شفافیت و پاسخگویی صریح به منظور جلب اعتماد، اطلاع رسانی و آگاه‌سازی با موضوع اهداف مشارکت کارآمد از سوی شهروندان، سطح بندی مشارکت و تعریف نیاز و شکل مشارکت شهروندان، ارائه آموزش و آگاه سازی و تبیین ضرورت مشارکت، رفع موانع و فراهم ساختن امکانات مادی و فنی، تشویق و تقدیر از مشارکت کنندگان، تثبیت و تداوم و پشتیبانی تأکید کرد.

و اصلی توسعه پایدار به شمار می‌رود؛ مدیران شهری همواره سعی دارند تا با جلب مشارکت‌های مردمی به اهداف خود در زمینه اجرای طرح‌ها به بهترین نحو ممکن نائل آیند و شاید دستیابی به آن اهداف بدون مشارکت شهروندان غیرممکن باشد خصوصاً در حوزه‌های چون توسعه فضای سبز این امر خود را بیشتر نمایان می‌کند. وی با اذعان به اینکه وسعت عملکرد و حوزه اختیارات شهرداری تعاملی وسیع و همه جانبه با مردم را می‌طلبد بیان کرد: بدون شک مشارکت مردم و شهروندان از تمامی اقشار و گروه‌های سنی، اصلی‌ترین عامل در راه موفقیت دستیابی به شهری ایده‌آل در تمامی زمینه‌ها است و تجربه هم ثابت کرده که در حوزه فضای سبز این امر ظهور و بروز بیشتری دارد. ذاکریان گفت: با گسترش معنای مشارکت و راه یافتن آن به تمام عرصه‌های زندگی، امروزه سخن از شریطی است که همه مردم در تعیین سرنوشت خویش دخالت آگاهانه و واقعی پیدا کنند. بنابراین جلب مشارکت شهروندان در حوزه مدیریت شهری اهمیت می‌یابد. وی با تبیین ویژگی‌های نظام‌های مشارکتی در مدیریت شهری گفت: شرایط مساعد همچون آگاهی و معلومات در جامعه مشارکت‌جو، وجود اعتماد بین مدیران و مشارکت‌جویان، وجود حس مسئولیت‌پذیری و تعهد در مشارکت‌جویان،

معاون خدمات شهری و امور اجتماعی شهردار قم گفت: جلب مشارکت شهروندان در اداره شهر از نظر اجتماعی باعث افزایش همکاری‌های اجتماعی می‌شود که پایه‌های جامعه مدنی را تقویت می‌کند که یکی از این حوزه‌ها توسعه فضای سبز است.

به گزارش روابط عمومی سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم، عباس ذاکریان با تأکید بر اینکه رشد بی‌رویه توسعه شهرنشینی در عصر امروز به ویژه افزایش جمعیت در شهرهای کشور مسائل و مشکلات بسیاری را بر جای گذاشته است اظهار کرد: حل این مسائل در عصر امروز از توان مدیریت سنتی خارج است و مشارکت همه شهروندان را در اداره امور شهری طلب می‌کند. وی افزایش هزینه‌ها، صرف‌انرژی زیاد و کاهش علقه‌عاطفی شهروندان به محل زندگی خود را از جمله پیامدهای منفی برای مدیریت شهری عنوان کرد و افزود: به عبارت دیگر جلب مشارکت شهروندان در اداره شهر از نظر اجتماعی باعث افزایش همکاری‌های اجتماعی می‌شود که پایه‌های جامعه مدنی را تقویت می‌کند که یکی از این حوزه‌ها توسعه فضای سبز است. معاون شهردار قم با اشاره به اهمیت و ضرورت جلب مشارکت شهروندان در حوزه مدیریت شهری خاطر نشان کرد: امروزه مشارکت یکی از مفاهیم عمده

طراحی دریاچه مصنوعی در بوستان کوثر

بهره‌برداری از بوستان کوثر تا پایان سال

معاون فنی و عمرانی شهرداری قم از بهره‌برداری از بوستان کوثر تا پایان سال خبر داد و گفت: بوستان کوثر با مسیرهای ویژه دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی، طراحی دریاچه مصنوعی و حفظ توپوگرافی خاص آن از طراحی ویژه‌های برخوردار است. عباس حلوائی زاده در گفت‌وگو با خبرنگار شهرنویز، با اشاره به آخرین وضعیت احداث بوستان کوثر اظهار داشت: بوستان کوثر به‌عنوان یکی از بوستان‌های واقع در

بوستان هزار هکتاری به‌زودی به بهره‌برداری می‌رسد. معاون فنی و عمرانی شهرداری قم موقعیت جغرافیایی این بوستان را مورد توجه قرارداد و افزود: این بوستان در حدفاصل میدان مفید و بلوار شهید آوینی تا بلوار پاسداران واقع در شهر قدس قرار داشته و با توجه به حفظ توپوگرافی خاص آن، از طراحی ویژه‌های برخوردار است. حلوائی‌زاده طراحی مسیرهای ویژه دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی با شیب تند را یکی از ویژگی‌های این بوستان دانست و ابراز کرد: طراحی دریاچه مصنوعی در این بوستان با توجه به توپوگرافی خاص آن جذابیت خاصی به بوستان داده است. وی طراحی سکوی نشیمن در طول مسیر و ساخت سرویس‌های بهداشتی و نمازخانه را از دیگر امکانات رفاهی بوستان کوثر عنوان کرد و گفت: این بوستان با اعتباری بالغ بر ۲۶ میلیارد تومان و در چند پیمان در حال تکمیل بوده و تا پایان سال به بهره‌برداری می‌رسد.

۶ بوستان جدید

در منطقه ۴ به بهره‌برداری می‌رسد

مدیر منطقه چهار شهرداری قم از احداث ۶ بوستان جدید در راستای ارتقاء کیفیت محیط‌زیست شهری در سال جاری در این منطقه شهری خبر داد. مهدی اصفهانیان مقدم با اشاره به اهمیت توسعه فضای سبز در سطح منطقه اظهار داشت: در سال جاری با توجه به بررسی و برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته و تخصیص اعتبارات لازم به‌منظور توسعه، گسترش و افزایش سرانه فضای سبز در راستای ارتقاء کیفیت محیط‌زیست شهری

در سطح منطقه هماهنگی و اقدامات لازم صورت پذیرفته است. وی با بیان اینکه در سال گذشته با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده تعداد بوستان‌های منطقه به ۱۲۳ بوستان رسید، افزود: در سال جاری نیز با احداث ۶ بوستان دیگر ضمن افزایش تعداد بوستان‌ها به عدد ۱۲۹ که منجر به ارتقای سطح فضای سبز منطقه از پنج میلیون و ۲۰۰ هزار مترمربع در سال ۱۳۹۹ به پنج میلیون و ۲۸۵ هزار مترمربع در سال ۱۴۰۰ خواهد شد. مدیر منطقه چهار شهرداری قم با تأکید بر اینکه با احداث این بوستان‌ها سرانه فضای سبز منطقه از ۲۹/۳۲ مترمربع به ۳۲ مترمربع برای هر نفر می‌رسد، گفت: توسعه و افزایش سرانه‌های فضای سبز نقش بسیار مهمی در کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی و ایجاد شادی و نشاط در مردم و ارتقاء کیفیت محیط‌زیست شهری را به دنبال خواهد داشت. وی ادامه داد: در جانیابی بوستان‌های جدید تمام سعی بر آن بوده است که امکانات رفاهی در سطح منطقه به‌صورت متوازن تقسیم گردد و نکاتی از قبیل کاشت گونه‌های متناسب با اقلیم و شرایط آب و هوایی شهر قم، مکانیزاسیون آبیاری عرصه‌های فضای سبز در راستای کاهش مصرف آب و استانداردسازی سرانه فضای سبز منطقه نسبت به تعداد شهروندان ساکن در آن مورد توجه قرار گیرد. گفتنی است این بوستان‌ها در خیابان‌های شهید کریمی، شهرک قدس، انسجام، وطن‌دوست و بلوار غدیر جانیابی و بیش از ۸۵ هزار مترمربع مساحت آن‌ها بوده و احداث تجهیزات و امکانات رفاهی مورد نیاز شهروندان اعم از سرویس‌های بهداشتی، تجهیزات سرگرمی کودکان، ست‌ها و کمپلکس‌های ورزشی استاندارد و ایمن در این بوستان‌ها پیش‌بینی شده است.

تکمیل دیواره سبز بلوار شهید سلیمانی در سال ۱۴۰۰

استفاده از گونه‌های سازگار شهر قم آغاز شده و از سال ۹۴ سرعت ویژه‌های گرفته است که در حال حاضر دیواره سبز آن یکی از منظرهای شاخص شهری قم محسوب می‌شود. وی با بیان اینکه طول مسیر احداث‌شده بلوار بیش از ۹ کیلومتر که از پل امیرکبیر تا محدوده منطقه چهار شهرداری قم است گفت: ادامه پروژه تا پردیسان نیز در دستور کار است و در زمان مناسب فضای سبز نیز به مجموعه اضافه خواهد شد. جوادیان تصریح کرد: بلوار شهید سلیمانی در چند سال اخیر با تأکید مدیریت شهری با اعتبار خوبی که اختصاص یافته، علی‌رغم محدودیت‌ها شرایط فضای سبز خوبی پیدا کرده است، البته در برخی بخش‌ها به دلایل مختلف دیواره سبز اجرا نشده که در دستور کار قرار گرفته و در محدوده مناطق یک، دو، سه، چهار و هفت تکمیل خواهد شد.

پیام جوادیان با بیان اینکه بستر رودخانه قم و بلوار شهید سلیمانی یکی از شریان‌های ترافیک و تردد شهری محسوب می‌شود، اظهار داشت: این محور اصلی‌ترین مسیر دسترسی به حرم مطهر است و از لحاظ تردد و منظر شهری درجه و جایگاه ویژه‌ای دارد. وی با اشاره به اهمیت توسعه فضای سبز در بلوار شهید سلیمانی تصریح کرد: احداث فضای سبز در این محور با توجه به اینکه بستر رودخانه بوده و دچار مشکلات خاص خود است، همواره در دستور کار بوده و تقویت منظر شهری آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم با تأکید بر اینکه به همین منظور احداث دیواره سبز بلوار در دستور کار مدیریت شهری بوده و به مرور در حال تکمیل است افزود: این پروژه از سال ۹۳ در این محور با

مدیرعامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهرداری قم گفت: در برخی بخش‌های بلوار شهید سلیمانی، به دلایل مختلف دیواره سبز اجرا نشده که در دستور کار قرار گرفته و در محدوده مناطق یک، دو، سه، چهار و هفت تکمیل خواهد شد.

«پردیسان» منطقه‌ای

با استانداردهای مناسب فضای سبز

مدیر منطقه هشت شهرداری قم گفت: امروز پردیسان با ۲۸ بوستان شهری و ۳ بوستان فرامنطقه‌ای و ۲۵/۹۹ مترمربع سرانه فضای سبز نزدیک‌ترین عدد به استانداردهای جهانی را به نام خود ثبت کرده است. محمد رضانی پردیسان را منطقه‌ای سبز خواند و اظهار داشت: امروز پردیسان با سرانه فضای سبز بالغ بر ۲۵/۹۹ مترمربع به ازای هر شهروند، نزدیک‌ترین استاندارد را به سرانه فضای سبز در اروپا دارد. وی منطقه هشت را با دارا بودن ۳ بوستان فرامنطقه‌ای یکی از قطب‌های گردشگری زیست‌محیطی در قم دانست و افزود: امروز شهر قم به‌خصوص پردیسان از نظر فضای سبز و تعداد بوستان شهری و فرامنطقه‌ای شرایط مطلوبی دارد. مدیر منطقه هشت شهرداری قم طراحی بوستان‌های پردیسان را تشریح کرد و گفت: بوستان‌های پردیسان بر اساس محله محوری طراحی شده و کاربری‌های لازم مانند مسجد، نانواپی، فروشگاه‌های بزرگ و میوه‌فروشی برای آن تعریف شده است. وی تعداد بوستان‌های پردیسان را ۲۸ بوستان شهری اعلام و ابراز کرد: شاخص‌ترین بوستان‌های پردیسان در مناطق مسکن مهر طراحی شده و کیفیت زیست در این مناطق از استاندارد بالای برخوردار است.

افزایش قابل توجه

سرانه فضای سبز منطقه ۵

مدیر منطقه پنج شهرداری قم گفت: سرانه فضای سبز این منطقه از ۳،۷۴ مترمربع در سال ۹۴ به ۹،۰۸ مترمربع در سال ۹۹ رسیده است که اقداماتی برای افزایش این سرانه در سطح منطقه در دست اقدام است. علیرضا اقبالیان با اشاره به وضعیت فضای سبز منطقه پنج شهر قم اظهار داشت: تعداد بوستان‌های این منطقه با توجه به تلاش‌های مدیریت شهری، از ۱۷ بوستان در سال ۱۳۹۴ به ۲۵ بوستان در پایان سال ۹۹ رسیده است. وی با بیان اینکه نهضت فضای سبز در کل شهر قم در سال‌های گذشته انجام‌شده است، ابراز کرد: سرانه این منطقه از ۳،۷۴ مترمربع در سال ۹۴ به ۹،۰۸ مترمربع در سال ۹۹ رسیده است که اقداماتی برای افزایش این سرانه در سطح منطقه در دست اقدام است. مدیر منطقه پنج شهرداری قم ایمنی بوستان‌های منطقه را مورد توجه قرار داد و افزود: با تلاش و همت مدیران شهری و به‌منظور ایمن‌سازی و کاهش حوادث، طرح ایمن‌سازی و استانداردسازی روشنایی و تأسیسات بوستان‌ها اجرا شده که امروز همه بوستان‌های این منطقه ایمن هستند.

با تغییر سیستم آبیاری فضای سبز شهری از آبیاری جویباری و تانکری به سیستم آبیاری قطره‌ای و تصمیم‌گیری از احداث آب‌نماها به دلیل مدیریت آب حالا پرندگان بسیاری در سطح شهر تشنه مانده‌اند و کسی به فکرشان نیست. قبل‌تر از ما هم کسانی به این مشکل برخورد کرده بودند و راهکاری برایش اندیشیده‌اند، «حمام پرندگان» نام همان راه‌چاره‌ای است که برای این تغییر سیستم آبیاری و از سوی دیگر تأمین نیاز به آب پرندگان سطح شهر به فکر فرنگی‌ها رسیده بود.

زیست‌بومی امن در دل بوستان‌های شهری

برایش اندیشیده‌اند، «حمام پرندگان» نام همان راه‌چاره‌ای است که برای این تغییر سیستم آبیاری و از سوی دیگر تأمین نیاز به آب پرندگان سطح شهر به فکر فرنگی‌ها رسیده بود. حمام پرندگان اولیه که همان فرورفتگی‌های ساده در زمین بود برای اولین بار توسط شرکت طراحی باغ انگلستان، ابرهم پولمن و پسران در دهه ۱۸۳۰ ساخته شد. حمام پرندگان سنتی از بتن قالبی یا گلدان لعاب‌دار ساخته می‌شد و تشکیل شده از دو قطعه کاسه و پایه بود. کاسه دارای یک تورفتگی است که اجازه می‌دهد آن را روی پایه قرار دهند. پایه به‌طور معمول حدود یک متر طول دارد. هم‌کاسه و هم‌پایه می‌توانند تزئین شده با نقش برجسته باشند. کاسه‌ها می‌توانند هندسی یا دارای نقوش خاص، پوسته‌های آماده و سنگ‌تراش خورده باشند. پایه نیز می‌تواند ساده یا در آن از تزئینات استفاده شود. این‌ها البته به چشم ما می‌آید برای پرندگان همان یک بشقاب کم‌عمق یا گودال آب که بتوانند در آن پری به آب بزنند کافی است و تشنگی‌شان را رفع کند کافی است. اما با همین روش هم می‌شود یک تیر دو

پرهایش را در هوا تکان می‌دهد و با لمسشان به سطح آب ذرات آب را در هوا پخش می‌کند، پاهایش را توی آب فرومی‌کند و بعد انگار که ساعت‌ها تشنه مانده باشد سرش را می‌کند در آب و تا می‌تواند برای رفع تشنگی‌اش آب می‌نوشد؛ بعد انگار که تازه بازی‌اش گرفته باشد سرش را تکان می‌دهد و قطره‌های مانده زیر پرهایش را می‌تکاند. باهم آب‌بازی می‌کنند، دوست‌داری که بنشیند یک گوشه و ساعت‌ها شیرین‌کاری‌هایشان را تماشا کنی. گاهی وقت‌ها محفل گنجشک‌های شهر می‌شد همین جوی‌های آب و گاهی کلاغ‌ها و یا کریم‌ها، حالا اما خبری از این بازیگوشی‌هایشان نیست، برای رفع تشنگی‌شان هم باید ساعت‌ها بال‌بال بزنند و قطره‌ای پیدا کنند و یا به حیاط خانه‌ای پناه ببرند. با تغییر سیستم آبیاری فضای سبز شهری از آبیاری جویباری و تانکری به سیستم آبیاری قطره‌ای و تصمیم‌گیری از احداث آب‌نماها به دلیل مدیریت آب حالا پرندگان بسیاری در سطح شهر تشنه مانده‌اند و کسی به فکرشان نیست. قبل‌تر از ما هم کسانی به این مشکل برخورد کرده بودند و راهکاری

راحله روشن

که حوضچه روی آن قرار می‌گیرد هم یک اقدام ایمنی رایج است که گربه‌ها را دور می‌کند. علاوه بر این نور تعبیه‌شده در محل حمام پرندگان منطقه‌ای روشن فراهم می‌کند که از ایجاد مکان‌های مخفی برای شکارچیان جلوگیری کند. این مکان زیبا و خنک را می‌شود با هر ابزاری ساخت، شیشه، فلزات (به‌عنوان مثال مس)، پلاستیک، کاشی معرق، سنگ مرمر یا هر ماده دیگری که می‌تواند در فضای باز باشد و آب را در خود نگه دارد، حتی می‌توانیم برای ساخت حمام پرندگان از پمپ خورشیدی، شناور یا غوطه‌ور هم استفاده کنیم تا آب را در آن به گردش بیندازد و پرندگان با دیدن آب و شنیدن صدای آب روان جذب آن شوند، مثل وقت‌هایی که به بهانه چشمه‌های موجود در باغ یا اطراف آن عنصر به باغ‌ها ورود می‌کنند. فقط باید بدانیم به همین راحتی و با کمترین ابزارها می‌شود یک زیست‌بوم کوچک زیبا برای پرندگان در سطح شهر ساخت جایی امن که این روزها نادیده گرفته‌شده و می‌تواند زیبایی بوستان‌های شهری را با حضور انواع پرندگان چند برابر کند.

نشان زد تا هم محیطی فراهم کنیم تا پرندگان در آن آب بخورند، حمام کنند و خنک شوند و هم یک جاذبه دیدنی برای شهر باشد. در واقع حمام پرندگان می‌تواند یکی از جاذبه‌های زیبا برای بازدید گردشگران، به‌ویژه در دوره‌های تابستان و خشک‌سالی باشد و یک زیستگاه کوچک در دل شهرهای شلوغ و پرهیاهو بسازد. ساختش هم هزینه و ابزار خاص و عجیبی نمی‌خواهد. می‌تواند حوضچه‌هایی از پیش‌ساخته شده باشد که روی پایه‌ها، ستون‌ها قرار می‌گیرد و یا از برگ‌ها و درختان آویزان شود، یا حتی به‌صورت فرورفتگی‌هایی در سنگ‌ها و تخته‌سنگ‌ها تراشیده شود. برای ساختشان اما پیش از هر چیزی باید به ساکنانش یا همان پرندگان آگاهی داشته باشیم. دو سانتیمتر آب در هر حوضچه برای اکثر پرندگان کافی است به این خاطر که آن‌ها بدن خود را غرق نمی‌کنند، فقط بال‌های خود را فرومی‌برند تا آب را به پشت خود برسانند. در حوض‌های عمیق‌تر یا گسترده‌تر اما می‌شود جزایری ایجاد کرد که همین شکارچیان گربه‌سان که برای شکار پرندگان کمین می‌کنند را ناامید کند. ارتفاع پایه

قم در مس

افتتاح پروژه‌های تفریحی

آئین افتتاح، بهره‌برداری و آغاز عملیات اجرایی پروژه‌های تفریحی و فضای سبز افتتاح «قم در مسیر تحول» برگزار شد. با اجرای این طرح‌ها که برای آن اعتبار سبز تفرجگاهی موجود اضافه شد. مراسم افتتاح، بهره‌برداری و آغاز عملیات حضور استاندار قم، شهردار قم، رئیس و اعضای شورای اسلامی شهر و سایر مس

نزدیک کوه دو برادران واقع شده، از سال ۱۳۹۶ با اعتباری بالغ بر ۴۸ میلیارد ریال آغاز شده و قرار است در سال ۱۴۰۰ بهره‌برداری برسد. این بوستان دارای فضای سبز به مساحت ۱۲۰ هزار مترمربع بوده که شامل امکاناتی از جمله نمازخانه، بوفه تنقلات، سرویس بهداشتی، پارکینگ، کمپلکس بازی و ست ورزشی و همچنین سکوهای نشیمن است. از جمله اهداف کلان احداث این پروژه می‌توان به توسعه فضای سبز تفرجگاهی در منطقه، افزایش سرانه فضای سبز منطقه و ایجاد شادابی و تفریح برای شهروندان اشاره کرد.

آغاز عملیات اجرایی بوستان جنگلی رضوان
این بوستان قرار است با اعتباری بالغ بر ۴۲ میلیارد و ۸۸۰ میلیون ریال در سال ۱۴۰۰ به بهره‌برداری برسد. بوستان جنگلی رضوان در مساحت ۴۰۰ هزار مترمربعی در انتهای بلوار محتشم کاشانی جنب تصفیه‌خانه آب و فاضلاب شماره یک واقع شده است که عملیات اجرایی آن از سال ۱۳۹۷ آغاز شده است و در سال جاری به بهره‌برداری می‌رسد. توسعه فضای سبز تفرجگاهی در منطقه، افزایش سرانه فضای سبز منطقه و ایجاد شادابی و تفریح شهروندان از جمله اهداف کلان احداث این پروژه است. این بوستان شامل امکاناتی از جمله نمازخانه، بوفه تنقلات، سرویس بهداشتی، کمپلکس بازی و ست ورزشی و همچنین سکوهای نشیمن خواهد بود.

احداث زیپ لاین و پل معلق
این طرح که در فضایی به مساحت ۶ هزار و ۵۰۰ مترمربع ساخته می‌شود شامل پارکینگ، کافی‌شاپ، ایستگاه آغاز، ایستگاه پایان و نظرگاه شهری و همچنین خط سبز زیپ لاین با ۱۰ متر حریم هوایی حول محور کابل ایجاد می‌شود. طرح زیپ لاین پل معلق بوستان کوثر در ضلع شمال غربی بوستان کوثر تا جنوب شرقی میدان مفید اجرایی شده و قرار است تا پایان سال ۱۴۰۰ به بهره‌برداری برسد. از اهداف

افتتاح شهر بازی بوستان غدیر

این شهر بازی در بوستان غدیر واقع در بلوار غدیر با اعتبار ۵۶۰ میلیارد ریال و در مدت چهار سال احداث، تجهیز و در حال حاضر نیز در مساحتی به وسعت ۴۷ هزار مترمربع که ۳۰ هزار مترمربع آن شهر بازی و ۱۷ هزار مترمربع نیز پارکینگ بوده آماده بهره‌برداری شده است. از اهداف کلان این پروژه می‌توان به ایجاد فضای تفریحی گردشگری برای شهروندان و زائران شهر قم، تقویت نشاط اجتماعی برای کودکان نوجوانان و جوانان و همچنین ایجاد اشتغال‌زایی برای ۶۰ نفر به صورت مستقیم و توسعه اقتصاد شهری عنوان کرد. ویژگی‌های بارز این پروژه می‌توان به بزرگ‌ترین شهر بازی در استان قم در مقیاس مساحت و تعداد دستگاه‌ها اشاره کرد. استفاده از دستگاه‌های سبک و سنگین به روز در مجموعه از جمله دستگاه «ترن یو» به عنوان بزرگ‌ترین دستگاه ترن یو در مقیاس ملی است. ایجاد فضای سبز با گونه‌های آب شیرین در داخل مجموعه به همراه پارکینگ اختصاصی از دیگر ویژگی‌های بارز این پروژه است.

افتتاح بوستان طراوت

برای این طرح بیش از ۵۰ میلیارد ریال هزینه شده است و ساخت این بوستان که در بلوار بصیرت پردیسان واقع شده از ۱۳۹۷ آغاز شده و در مدت سه سال در فضایی به وسعت ۵۰ هزار و ۳۴۰ مترمربع آماده بهره‌برداری و افتتاح شده است. از اهداف کلان این پروژه می‌توان توسعه فضای سبز تفرجگاهی، افزایش سرانه فضای سبز منطقه و همچنین ایجاد شادابی و تفریح شهروندان اشاره کرد. نمازخانه، بوفه تنقلات، سرویس بهداشتی، پارکینگ، کمپلکس بازی و ورزشی به همراه سکوهای نشیمن از امکانات و زیرساخت‌های موجود در بوستان طراوت پردیسان قم است

آغاز عملیات اجرایی بوستان کوهسار

احداث این بوستان که در انتهای خیابان ظهور و

پیرتفسی

فضای سبز شهرداری قم

سبز شهرداری قم با حضور مسئولانی استانی و مدیریت شهری در قالب هفته‌های رای بالغ بر ۱۸۰۰ میلیارد ریال اختصاص یافته، یک میلیون مترمربع نیز به فضای اجرایی این پروژه‌های تفریحی و فضای سبز شهرداری قم طی چند هفته و با مسئولان استانی و شهری در ادامه اجرای طرح «قم در مسیر تحول» برگزار شد.

بارز این پروژه می‌توان به پیوست مجتمع تفریحی و شهر بازی، جاذبه گردشگری برای مسافران ایرانی و خارجی، نبودن پروژه مشابه تا شعاع ۳۰۰ کیلومتری از شهر قم و چشم‌انداز زیبا و سرسبز پیرامون پروژه اشاره کرد. این پروژه توسط شرکت عمران معصومیه شهرداری قم و شامل دو ایستگاه با امکانات رفاهی و تفریحی در کنار سورتمه ریلی بوستان علوی احداث شده است.

کلان این پروژه‌ها می‌توان به توسعه اماکن تفریحی و گردشگری، افزایش سرانه تفریحی و تفرجگاهی، قرارگیری در پارک هزار هکتاری شهر مقدس قم، ایجاد اشتغال‌زایی و درآمدزایی برای بخش خصوصی اشاره کرد. از ویژگی‌های بارز دیگر این پروژه، نوآوری در موضوع‌های هیجانی موجود، تناسب کامل پروژه با کاربری بوستان، تلفیق سرانه تفریحی و فضای سبز داخلی مجموعه، استفاده از معماران مطرح داخلی و بین‌المللی جهت طراحی و ایجاد سرمایه و ارزش افزوده برای شهر مقدس قم است.

تکمیل شبکه روشنایی بوستان‌های علوی و غدیر

شبکه روشنایی بوستان‌های غدیر و علوی جهت ایمنی و صرفه‌جویی مصرف برق با اعتبار ۱۰۵ میلیارد ریالی و با نصب بیش از ۱۳۰۰ پایه روشنایی در ادامه طرح "قم در مسیر تحول" تکمیل شد. این پروژه از سال ۱۳۹۷ آغاز و به‌مرور در سال‌های گذشته اجرایی و در نهایت در این هفته تکمیل و در اختیار شهروندان قرار خواهد گرفت. برای این پروژه ۳۵۰ پایه روشنایی ۳ متری در بوستان غدیر و همچنین ۹۰۰ پایه روشنایی ۳ متری، ۶۷ پایه روشنایی ۹ متری، ۶ پایه روشنایی ۴ متری نصب شده است.

بوستان ۴۲۰ هزار مترمربعی خضر نبی(ع)

بوستان حضرت خضر نبی(ع) در حدفاصل بلوار شهید آوینی و کوه خضر نبی(ع) با اهداف کلان توسعه فضای سبز تفرجگاهی منطقه، افزایش سرانه فضای سبز منطقه و ایجاد مکانی مفرح برای شهروندان احداث شده است. از ویژگی‌های بارز این پروژه می‌توان به توپوگرافی ویژه و ابعاد منحصر به فرد، ایجاد مسیرهای طولانی و پیوسته پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، امکان اتصال به باغ‌موزه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی و باغ پرندگان، همجواری با کوه خضر نبی(ع) و... اشاره کرد. همچنین امکاناتی مانند پارکینگ، سکوی نشیمن، آب‌نما، نمازخانه، آلاچیق، کمپلکس بازی و ست‌های ورزشی، بوفه تنقلات و سرویس بهداشتی برای این بوستان زیبای شهری در نظر گرفته شده است.

آغاز عملیات اجرایی شهر بازی بوستان فدک

عملیات اجرایی شهر بازی بوستان فدک با اعتبار ۵۰۰ میلیارد ریالی در ادامه طرح "قم در مسیر تحول" آغاز می‌شود. از اهداف کلان این پروژه می‌توان به توسعه اماکن تفریحی و گردشگری، افزایش سرانه تفریحی و ورزشی، اشتغال‌زایی مستقیم برای حدود ۸۰ نفر و توسعه خدمات تفریحی اشاره کرد. نصب دستگاه‌های سنگین، هیجانی و جذاب در مجموعه، پیش‌بینی وسایل تفریحی و هیجانی برای کلیه سنین، جانمایی مجموعه در ورودی اصلی شهر و جذب زائران و مسافران و مساحت قابل توجه عرصه از ویژگی‌های بارز این شهر بازی به شمار می‌رود. این پروژه عظیم قرار است تا پایان سال و با ۵۰۰ میلیارد ریال اجرایی و در اختیار شهروندان و زائران قرار گیرد.

افتتاح تله سیز بوستان علوی قم

این پروژه تفریحی که از سال ۱۳۹۶ و علیرغم مشکلات گمرکی آغاز شد، به طول ۲۴۰۰ متر به‌صورت رفت و برگشت از جنوب به سمت شمال بوستان علوی با اعتباری بالغ بر ۲۰۰ میلیارد ریال اجرایی شده است. مساحت کل این پروژه ۱۳ هزار مترمربع است که با اهداف کلان توسعه اماکن رفاهی، تفریحی و گردشگری، تقویت اقتصاد شهری و افزایش زمان ماندگاری زائرین در شهر قم و ایجاد تفریحات مفرح و شاد در شهر اجرا شده است. از ویژگی‌های

افتتاح پروژه‌های تفریحی

بهرام سرمست، استاندار قم:

اختصاص ۱۳.۵ میلیون متر مکعب آب به توسعه فضای سبز در قم

این اقدام در راستای توسعه فضای سبز شهری مورد توجه و استفاده قرار می‌گیرد. اهمیت فضای سبز و بوستان‌ها کارکردهای زیست‌محیطی، فرهنگی و گردشگری دارد و برای سرگرمی خانواده‌ها و غنی‌سازی اوقات فراغت یک نیاز اساسی و مبرم است. از تمام دست‌اندرکارانی که در افزایش سهم فضای سبز شهر قم و حفظ کاربری باغ‌ها نقش داشته‌اند قدردانی می‌کنم. از بین رفتن فضای سبز و باغ‌های شهر برای ما مهم است و در این زمینه نیز هشدارهای مختلف اصحاب رسانه‌ها جای قدردانی دارد. خانه‌های بزرگی در داخل شهر و بافت تاریخی قم وجود دارد که باید فضای سبز آن مورد توجه قرار گرفته و حفظ شود. باید جهت‌گیری‌ها طوری باشد که به دنبال اقدام شایسته در فضای سبز، مراکز تفریحی، بوستان‌ها و پارک‌ها به‌ویژه در مناطق ۲ و ۶ باشیم، همچنین در این راستا نیز ساماندهی اطراف بوستان جوان یک ضرورت است. ضمن اینکه باید فضای تفریحی را داشته باشیم باید استانداردهای لازم را مورد تأکید و اولویت قرار داد، به طوری که موضوع ایمنی و استاندارد نیز مانعی برای گسترش فضاهای تفریحی نباشد. سند سازگاری کم‌آبی استان قم در حال تدوین است. در این سند تفکیک آب آشامیدنی شهروندان و فضای سبز مورد تأکید است و در این راستا سهم استان از ۸.۵ میلیون متر مکعب به ۲۲ میلیون متر مکعب افزایش یافته است

سید مرتضی سقائیان نژاد، شهردار قم:

هدف ۲۶ مترمربعی سرانه فضای سبز در افاق ۱۴۰۴

برای خانواده‌ها تفریح، نشاط و سلامت جزو اولویت‌هایی است که باید مدنظر قرار گیرد. با توجه به این که اقلیم شهر قم خشک است، فضای سبز مطبوعی نداشته و به همین خاطر اولویت مدیریت شهری بر توسعه فضای سبز قرار گرفت که شرایط شهر را بسیار مطبوع کرده است. امروز فضای سبز شهر به بیش از ۲۰ مترمربع رسیده و تلاش است در برنامه دوم سرانه فضای سبز به ۲۶ مترمربع برسد و این مسئله بستری برای افزایش ماندگاری ۲۰ میلیون زائر در شهر باشد. بوستان‌های علوی و غدیر محل استفاده بخش زیادی از مردم قم بوده و طی پروژه‌های برق‌رسانی به این دو پروژه تکمیل شد. شهرسازی بوستان علوی سال گذشته افتتاح شد و تله‌سیژ نیز در این بوستان احداث شده و در اختیار مردم قرار گرفت. باتوجه ظرفیت بوستان کوثر پروژه‌های تفریحی و گردشگری نیز در این بوستان کلید خورده و توسعه این پروژه‌ها در دستور کار شهرداری است و به تدریج پارک هزار هکتاری شهر قم تکمیل خواهد شد که شامل ۹ بوستان بزرگ است و در کشور نظیر این پروژه وجود ندارد و محوری برای پروژه‌های تفریحی و گردشگری شهر خواهد بود. به مرور تا پایان سال پروژه‌های کلان شهرداری آماده افتتاح خواهد شد و پروژه‌های جدیدی نیز در دستور کار قرار می‌گیرد. برای امسال حدود ۸۹۰ پروژه تعریف شده که امیدواریم بتوانیم آن‌ها را به اجرا برسانیم.

حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا حامدی، امام جمعه پردیسان:

امروز شهر قم در توسعه فضای سبز به جایگاه قابل قبولی دست یافته است

امروز شهر قم در توسعه فضای سبز به جایگاه قابل قبولی در سطح ملی دست یافته است. به عنوان یک شهروند قمی از زحمات تمام عزیزان، حمایت‌های شورا و از زحمات شهردار که از زمان حضورشان در قم تلاش زیادی برای عمران و آبادانی این شهر کشیده‌اند قدردانی می‌کنم. روزی می‌گفتند زمین و آب قم شور است و امکان توسعه فضای سبز وجود ندارد، اما این در حالی است که وضعیت طوری شده که در بخش فضای سبز حائز رتبه‌های برتر در کشور هستیم. از تلاش‌های معاونت خدمات شهری منطقه پردیسان کمال تشکر را داریم. اما همچنان کارهای مختلف زمین‌مانده دارد که باید بیش‌ازپیش برای رفع آن تلاش شود. برای اعضای جدید شورای اسلامی شهر نیز آرزوی موفقیت داریم و امیدواریم فرصت خدمت‌رسانی پیش‌آمده را غنیمت شمرده و به دنبال رفع مشکلات شهری به‌ویژه در پردیسان باشیم.

و فضای سبز شهرداری قم

پیام جوادیان، مدیر عامل سازمان پارک‌ها و فضای سبز:

یک میلیون مترمربع به فضای سبز قم افزوده شد

با افتتاح این پروژه‌ها در قالب طرح «قم در مسیر تحول» بیش از یک میلیون مترمربع به فضای سبز شهر قم افزوده شد. افتتاح شهرسازی غدیر و افتتاح بوستان طراوت و آغاز عملیات عمرانی بوستان کوهسار، آغاز عملیات اجرایی فاز دو بوستان جنگلی رضوان و فاز یک بوستان خضر نبی(س) از جمله این پروژه‌ها هستند.

پروژه بوستان محله یک با مساحت بیش از ۵۰ هزار مترمربع و بوستانی زیبا با جانمایی خوب و امکانات مختلف اعم از نمازخانه، آب‌نماها، محوطه‌های بازی کودکان و بازی ماسه، میلمان شهری و امکاناتی که برای حضور خانواده‌ها مورد نیاز است با طراحی زیبا که از مجموعه پیرامونی به‌خوبی دیده می‌شود و در خدمت شهروندان قرار می‌گیرد. همچنین شهرسازی بوستان غدیر که همه امکانات و تجهیزات توسط بخش خصوصی ایرانی تولیدشده و همه مراحل استاندارد را اخذ کرده نیز در اختیار شهروندان قرار می‌گیرد.

فاز دوم بوستان رضوان نیز که یک بوستان ۱۲۰ هکتاری است که در حدود ۴۰ هکتار قرار است به بوستان شهری تبدیل می‌شود که قبلاً فضای سبز به‌صورت جنگلی کاشته شده است.

همچنین بوستان کوهسار که مشرف به مسجد مقدس جمکران و در انتهای کوه دو برادران است از جمله طرح‌هایی است که عملیات اجرایی آن آغاز می‌شود. این بوستان چون در مجموعه بوستان ۱۰۰۰ هکتاری قرار گرفته یک مجموعه گردشگری، تفریحی و فرهنگی است که تا پایان سال به بهره‌برداری می‌رسد.

در فاز نخست بوستان خضر ۲۰ هکتار این بوستان به‌صورت کامل محوطه‌سازی و پارک سازی شده و فضای سبز آن به اتمام رسیده است در این بوستان پیست دوچرخه‌سواری، زمین‌بازی کودکان، مسیر دوچرخه‌سواری و حرکت‌درمانی تعیین‌شده است.

۲۵ هکتاری باقیمانده در فاز دوم تا پایان سال به بهره‌برداری خواهد رسید و بوستان‌های کوثر، باغ‌موزه دفاع مقدس، باغ پرندگان، بوستان خضر تا بوستان زائر بعد از بزرگراه بلوار آیت‌الله بروجردی مجموعه بوستان بزرگ ۱۰۰۰ هکتاری را تشکیل می‌دهند و قصد داریم در برنامه‌های مدون نسبت به تکمیل این بوستان که از نظر توپوگرافی و از نظر پارک‌سازی متنوع و جذاب است اقدام کنیم تا شهروندان بتوانند در کنار استفاده از بوستان به موضوعات دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی و کوهنوردی مشغول شوند. از ویژگی‌های خاص و مهم پروژه ۱۰۰۰ هکتاری احداث بوستان یادمان شهدای عزیز در قم است که رو به اتمام است. در این بوستان به ازای هر شهید، درخت قرآنی غرس کردیم که ۸۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته و تا پایان سال جز مجموعه ۱۰۰۰ هکتاری به بهره‌برداری کامل می‌رسد و مجموعه این‌ها، بوستان‌های موضوعی است که بوستان ۱۰۰۰ هکتاری قم را تشکیل می‌دهد.

بر سبزه‌ سبز بوستانی

معرفی بوستان‌های شاخص در سایر کلان شهرها

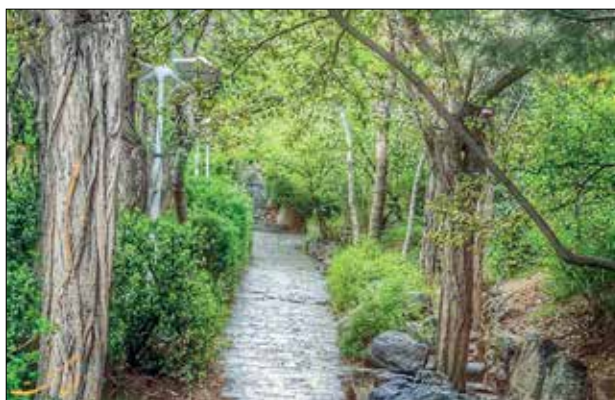
و برای کاهش پرخاشگری و رسیدن به آرامش روحی بسیار موثر هستند. فضای سبز شهری و پارک‌های موجود در شهر نه تنها ارزش تفریحی داشته و محل مناسبی برای سپری کردن اوقات فراغت مردم به شمار می‌آید بلکه این فضاها در موارد بسیاری از توسعه بی‌قواره و نسنجیده شهرها جلوگیری می‌کنند. امروزه با توجه به گستردگی و ناهنجاری‌های اجتماعی رشد بیمارگونه محیط شهری بر اعتبار و اهمیت فضاهای سبز و پارک‌های شهر افزوده است. درختان و فضای سبز و پارک‌ها تنها باقی مانده طبیعت در اقلیم طبیعی محیط زیست شهری در کلانشهرها هستند و از این رو اصولاً وجود فضای سبز مناسب در شهرها افزون بر سلامت جسمانی، موجب آرامش روان، بازده کاری بیشتر و کیفیت زندگی برتر می‌شود.

نقش و جایگاه فضای سبز در ارتقای کیفی محیط شهری بر همگان آشکار بوده زیرا پارک‌ها و فضاهای سبز برای شهر به منزله ریه برای انسان است. از طرفی مکان‌یابی و احداث کاربری‌های شهری همچون پارک و فضای سبز از نیازهای اساسی شهرهای امروز است که در راستای رفاه و آسایش شهروندان و حل مشکلات شهرها انجام می‌شود. وسعت توزیع و راحتی دسترسی فضاهای سبز، سهم کلیدی در کارکرد اجتماعی و اکولوژیکی محیط‌زیست شهری دارد. فضاهای سبز عمومی به عنوان مسکن‌های طبیعی در مناطق شهری و به‌ویژه محیط‌زیست شهری در کلانشهرها بسیار مفید است به طوری که وجود درختان و علفزارها در فضاهای عمومی بیرون از خانه وابستگی‌های اجتماعی که در کلانشهرهای امروزی، که روز به روز از هم گسسته می‌شوند را، قوت می‌بخشد

پارک جمشیدیه تهران

طبقات بالایی پارک می‌رسید و از آنجا نمایی زیبا از شهر تهران را خواهید دید. پارک جمشیدیه برای افراد عاشق کوهنوردی، پیاده‌روی و هر کسی که از دیدن چشم‌اندازهای زیبا لذت می‌برد، گزینه‌ی مناسبی خواهد بود. در این پارک هر چه به ارتفاعات بالاتر بروید، با منظره‌ای خیره‌کننده مواجه خواهید شد. هوای تازه و دوری از هیاهو و شلوغی شهر، مکانی دنج و خلوت به‌خصوص برای زوج‌های جوان به‌وجود آورده است. هرچند پس از اولین بارش برف زمستانی، چهره‌ی زیباتری به خود می‌گیرد. علاوه بر این یک رستوران و چایخانه در مرکز پارک به بازدیدکنندگان خدمات می‌دهند.

بوستان جمشیدیه یا پارک سنگی جمشیدیه یکی از بوستان‌های تهران است که با مساحتی حدود ۱۰ هکتار در محله‌ی جمشیدیه و در شمال خیابان نیاوران قرار دارد. این پارک از شمال به کوه کلک‌چال، از جنوب به باغ دلولو، از شرق به خیابان جمشیدیه و از غرب به جاده‌ی کلک‌چال محدود می‌شود و معماری متفاوتی با سایر پارک‌های تهران دارد و در آن یک آبشار مصنوعی و یک حوض زیبا و تعدادی المان هنری تجسمی قرار دارد. با بالا رفتن از پله‌های پشت آبشار به

پارک ملت مشهد

پارک ملت مشهد یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین پارک‌های مشهد است که در غرب این شهر قرار دارد. این پارک میزبان شهر بازی ملت است که با وسایل بازی بسیار مدرن و چرخ‌وفلک خود شهرت دارد. پارک ملت از مکان‌های دیدنی مشهد و یکی از قدیمی‌ترین بوستان‌های شهر است. مساحت این بوستان ۷۲۰ هزار مترمربع (۷۲ هکتار) است و بیش از ۳۵ هزار درخت قدیمی چند دهه‌ساله در این بوستان زیبا کاشته شده‌اند. در ضلع شرقی بوستان، دریاچه قرار دارد. این پارک در حاشیه بزرگراه و کیل‌آباد، ضلع شمال غربی تقاطع آزادی قرار دارد. میدان آزادی مشهد به دلیل هم‌جواری با بوستان ملت از قدیم به‌عنوان «فلکه پارک» در میان مردم مصطلح بوده است. این پارک چندین ورودی دارد و دسترسی به آن از تمام نقاط شهر با استفاده از اتوبوس، مترو و تاکسی آسان است. در یکی از اضلاع پارک، پایانه اتوبوس‌رانی آزادی واقع شده است که مبدا و مقصد بسیاری از خطوط اتوبوس است. همچنین با مترو می‌توانید، در ایستگاه پارک ملت پیاده شوید و به راحتی به یکی از ورودی‌های پارک دسترسی داشته باشید. شروع پروژه ساخت پارک ملت مشهد، با ایده دو مهندس انگلیسی شروع شد ولی چندی بعد مهندسان ایرانی پروژه را در دست گرفتند و آن را به اتمام رساندند. این پارک را سرانجام در سال ۱۳۴۳ در محوطه خارج شهر تأسیس کردند. به دلیل توسعه شهری، پس از چند سال این بوستان در محدوده شهری واقع شد.

پارک آزادی شیراز

پارک آزادی شیراز که در بلوار آزادی واقع است را می‌توان یکی از قدیمی‌ترین و با سابقه‌ترین پارک‌های شیراز نامید که تا به امروزه افراد زیادی با آن خاطره‌ها ساخته‌اند. این پارک امکانات فراوانی دارد و هر فرد با هر سلیقه‌ای به بهترین شکل ممکن می‌تواند خود را در آن سرگرم کند. شما در این پارک می‌توانید سوار چرخ و فلک شوید، در دریاچه قایق سواری کنید، دوچرخه‌ای برداشته و دوچرخه سواری کنید و حتی پرندگان مختلفی که در لانه پرندگان نگهداری می‌شوند را تماشا کنید. اگر دوستانی دارید که آنها عاشق هیجان هستند، بعد از عادی شدن شرایط و خلاصی از ویروس منحوس کرونا به این پارک و اتاق فراری که در آن وجود دارد، رفته و هیجانی وصف ناشدنی از حضور در این فضا تجربه کنید. اگر هیجان را دوست ندارید و می‌خواهید با توسل به کارهای ساده خود را سرگرم کنید نیز پارک آزادی برای شما بسیار مناسب است. قدم گذاشتن در این پارک، استشمام هوای تازه و عکس برداری از خود و محیطی که در آن قرار دارید نیز می‌تواند آرامش از دست رفته‌تان را به شما بازگرداند.

پارک فدک اصفهان

در سال ۱۳۷۵ پارکی به وسعت ۸۵ هکتار که بالای چهل هزار اصله درخت در آن کاشته شده بود، احداث گردید. نام این باغ پارک فدک است و توانسته شمال شروق اصفهان را به زیبایی تزئین کند. این پارک فضای سبز بسیار زیادی دارد و به همین واسطه توانسته حتی بر روی اقلیم شهر نیز تأثیرات بسیار خوبی داشته باشد و باعث لطیف شدن هوای اصفهان شود. یکی از جاهای دیدنی این پارک، دریاچه‌ای مصنوعی بوده که در قسمت شرقی این پارک واقع است. این دریاچه زیبایی منحصر به فردی را به محوطه باغ بخشیده و زمینه ساز تفریحات آبی از جمله قایق سواری شده است. از دیگر امکانات این پارک می‌توان به سرویس‌های بهداشتی، کتابخانه، سالن مطالعه، آبخوری اشاره کرد. علاوه بر امکاناتی که در همه پارک‌ها معمولاً وجود دارد، نمایشگاه‌های صنایع دستی نیز در این باغ احداث شده تا شما بتوانید هم از محیط زیبا و با صفای این پارک لذت ببرید و هم مصنوعات هنرمندان اصفهانی را بخرید و به طور خلاصه با یک تیر چندین نشان بزنید. برای رفتن به این پارک نیز می‌توانید در اولین فرصت بعد از رهایی از کرونا به خیابان کاوه، بلوار فرزنانگان در اصفهان مراجعه کنید.

سید سعید علامه موسوی
مسئول کلینیک گیاه پزشکی
سازمان

مبارزه با علف‌های هرز در فضای سبز شهری

مقدمه

خسارت‌های جزئی یا اساسی می‌شود. به طور کلی علف‌های هرز گیاهانی هستند که خسارت آن‌ها به انسان بیش از سودشان است. در سالیان گذشته مبارزه با علف‌های هرز کاری پرهزینه و کاملاً فیزیکی بوده و این کار توسط نیروهای انسانی انجام می‌گرفته است. اما سال‌هاست مبارزه با علف‌های هرز با سموم شیمیایی (علف‌کش‌ها) انجام می‌شود که استفاده بی‌رویه از آن‌ها در سال‌های اخیر باعث ایجاد مشکلاتی در چرخه زیستی و زندگی انسان‌ها شده است. اما با پیشرفت و تکمیل هر چه بیشتر فرآیند شناخت بیولوژی علف‌های هرز و روش‌های کنترل آن، امروزه توجه اصلی معطوف به روش‌های مدیریت تلفیقی و کاهش حتی‌الامکان روش شیمیایی می‌باشد.

علف‌های هرز جزء عوامل تهدیدکننده سلامت و زیبایی گیاهان فضای سبز شهری محسوب می‌شود و گاهی می‌تواند باعث تخریب معابر و سنگ فرش‌ها و ایجاد نازیبایی و بی‌نظمی در محل‌های ناخواسته شود. از این رو نقش مخرب علف‌های هرز در فضای سبز شهری باعث می‌شود تا توجه بیشتری به شناخت بهتر آن و در نظر گرفتن روش‌های مدیریتی صحیح جهت پیشگیری و مبارزه با آن‌ها گردد. در تعریف جامع، علف‌های هرز به گیاهانی گفته می‌شود که به طور ناخواسته و بدون دخالت انسان در محل‌هایی که مورد بهره‌برداری انسان است رشد کرده و به صورت کیفی و یا کمی باعث ایجاد

تصویر شماره ۱: تجمع آفات در بهار بر روی علف‌های هرز، قبل از سبز شدن گیاهان میزبان

تصویر شماره ۲: تجمع آفات زمستان گذران بر روی ریشه‌های برخی از علف‌های هرز در فضای سبز

تعریف علف هرز Weeds Plants

گیاهانی که بدون دخالت انسان، به صورت غیر هدف و غیر مورد نظر انسان در مزارع، باغات، مراتع، پارک‌ها و دیگر اماکن رشد می‌کنند. برای مثال گیاه مرغ (چمن گرمسیری) در قطعه پوششی فرانکینیا به عنوان علف‌هرز شناخته می‌شود اما به خودی خود و به تنهایی می‌تواند جزء گیاه پوششی هدف باشد و مورد استفاده قرار گیرد. علف‌های هرز در داخل گیاهان تحت کشت از نظر جذب آب و مواد غذایی، نور و .. در حال رقابت هستند و مانع رشد مناسب گیاه اصلی (هدف) می‌شوند. اما به طور قطع تمام گیاهانی که از داخل سنگ‌فرش‌ها و موزاییک‌ها رشد می‌کنند، به عنوان علف هرز محسوب می‌شوند و می‌بایست کنترل شوند. با توجه به اینکه علف‌های هرز نسبت به شرایط محیطی سازگاری مناسبی یافته‌اند، بنابراین حذف یک‌باره و کامل آن‌ها از محیط چندان آسان نخواهد بود و استفاده از روش‌های گوناگون و تلفیقی امری ضروری می‌باشد.

خسارتات و مضرات علف‌های هرز در فضای سبز شهری

رشد علف‌های هرز و گیاهان ناخواسته در فضای سبز شهری باعث ایجاد خسارتی خواهد شد که در زیر به تعدادی از آن‌ها اشاره شده است:

کاهش و هدر رفت آب و مواد غذایی

علف‌های هرز با جذب مواد غذایی و آب موجود در خاک باعث ایجاد رقابت با گیاه اصلی شده و با هدر رفتن این منابع و خارج شدن آن‌ها از دسترس، باعث ضعف گیاه اصلی می‌شوند.

نرسیدن نور کافی به گیاه اصلی (سایه‌افکنی)

نور خورشید در چرخه فتوسنتز گیاهان بسیار مهم است و کاهش آن باعث کاهش سلامت و کیفیت گیاه خواهد شد. کاهش نور خورشید گاهی باعث کاهش گلدهی در گیاهان گل‌دار نیز خواهد شد.

پناهگاه زمستان‌گذرانی و منبع تغذیه‌ی اولیه برای آفات و بیماری‌ها

اسپور زمستان‌گذران بیماری‌های قارچی و حشرات در زمستان بر روی ریشه و ساقه‌ی گیاهان علف هرز زمستان‌گذرانی می‌کند و تا قبل از قرار گرفتن بر روی میزبان اصلی، از علف‌های هرز تغذیه می‌کند. برای مثال اسپور بیماری زنگ بر روی برخی از علف‌های هرز دم موشی زمستان‌گذرانی می‌کند. همچنین آفات شته و شپشک آردآلود بر روی ریشه‌ی علف‌های هرز زمستان‌گذرانی می‌کنند.

تصویر شماره ۵: رشد نهاجمی علفهای هرز از درز موزاییک و آسفالت

فواید علفهای هرز

حفظ اکوسیستم یک منطقه از نظر علوم محیط زیستی و علوم پزشکی بسیار حائز اهمیت است. در طول سالیان گذشته علفهای هرز به عنوان منبع غذایی حیوانات و پرندگان وحشی قرار گرفته و در حفظ بسیاری از گونه‌ها مؤثر بوده است. تعدادی از علفهای هرز به عنوان گیاه دارویی، مورد استفاده‌ی انسان‌ها قرار گرفته است. از طرفی نباید فراموش شود که هر نوع پوشش گیاهی می‌تواند به عنوان منبع تولید اکسیژن در طبیعت قرار گیرد. علفهای هرز (به خصوص در مناطق جنگلی و مرتعی) با داشتن ریشه‌های قوی و در برخی موارد عمیق و همچنین ایجاد زیست توده در سطح خاک، می‌تواند سودمند نیز باشد. علفهای هرز با جلوگیری از فرسایش و آبشویی خاک و افزایش تخلخل در خاک، در بهبود وضعیت خاک بسیار مؤثر است. البته باید دانست در مراتع و جنگل‌ها تعریف تنوع گیاهان خودرو به عنوان علف هرز نادرست است. اما شاید به دلیل ایجاد توده‌های خشک و قابل اشتعال و ایجاد نازیبایی در طبیعت فضای سبز، عبارت علف هرز به این گیاهان اطلاق می‌شود. بررسی‌ها ثابت کرده است هرگاه در منطقه‌ای، علفهای هرز جنگلی و مرتعی توسط انسان به طور کامل از بین برده شده، پس از مدتی از کیفیت خاک کاسته شده و سایر درختان و گیاهان کاشته شده نیز متضرر شده و خسارت دیده‌اند. بنابراین برای مبارزه با علفهای هرز در چنین مناطقی باید مدیریت کاهش توده‌ی گیاهی به جای حذف کامل علف هرز قرار گیرد.

انتشار علفهای هرز

اولین موردی که می‌بایست در خصوص علفهای هرز مورد بررسی قرار گیرد، چگونگی انتشار بذور علفهای هرز در یک منطقه می‌باشد که در ذیل به صورت مختصر به اهم موارد اشاره می‌گردد:

۱- استفاده از کود دامی نپوسیده: کود دامی نپوسیده و خاک‌های انباشته از علفهای هرز، منبع مهمی از بذور علفهای هرز می‌باشد. با فرآوری کودهای دامی در طی شش ماه تا یک سال قبل از استفاده، تا حد بسیار زیادی از تراکم بذور علفهای هرز کود دامی کاسته خواهد شد. اما باید دانست بذور برخی از علفهای هرز به راحتی با فرآوری از بین نخواهد رفت. به عنوان مثال علفهای هرز شبدر سه برگی، گاو چاق کن و بارهنگ در سطوح چمن‌کاری‌ها توسط کود دامی نپوسیده گسترش یافته است.

۲- روش آبیاری: انتخاب روش آبیاری کم بهره و با راندمان کمتر می‌تواند باعث گسترش و انتشار بذور و افزایش تراکم علفهای هرز در متر مربع گردد. برای مثال استفاده از روش آبیاری قطره‌ای در آبیاری درختان، باعث عدم رسیدن آب به بذور ما بین درختان شده و بسیاری از مشکلات را کاهش خواهد داد.

۳- باد: باد به عنوان یکی از عوامل انتشار و انتقال بذور علفهای هرز می‌باشد. در مناطق بادخیز و مکان‌هایی که بادشکن مناسب وجود ندارد، تراکم زیادی از علفهای هرز به چشم می‌خورد. شایان ذکر است که در این گونه اماکن، علفهای هرز موجود، بیشتر از نوع علف‌هایی هستند که بذور آن‌ها توانایی جابجا شدن با باد را دارند. برای مثال گل قاصد در چمن‌های بلوارهای اطراف شهر بیشتر انتشار یافته و سرعت تکثیر بیشتری دارد. بذور علفهای هرز از مک و گل قاصد به راحتی توسط باد جابجا می‌شوند.

تصویر شماره ۶: جابجایی بذور علف هرز گل قاصد با باد

۴- ادوات کشاورزی: رعایت نکردن نکات بهداشتی در جمع‌آوری و حمل و نقل صحیح علفهای هرز و جبین شده، می‌تواند عامل پراکنش علف هرز گردد. علف هرز خاکشیر تلخ به راحتی با این روش تکثیر می‌یابد.

۵- گیاهان و نهال‌های خریداری شده: علفهای هرز جدید یا بذور آن‌ها، می‌تواند توسط خاک گلدان گیاهان و نهال‌های خریداری شده، وارد منطقه‌ی دیگر شود و در صورت ایجاد سازگاری می‌تواند بدون رقیب در محل جدید گسترش یابد. به نظر می‌رسد علفهای هرزی مانند فریون رونده، علف خرچنگی و سس، از این روش به فضای سبز شهر قم اضافه شده است.

آلودگی کود دامی

بذور علفهای هرز در بدن حیوانات و دام باقی می‌ماند و پس از دفع به راحتی با کود دامی نپوسیده جابجا خواهد شد.

تصویر شماره ۳: رشد علفهای هرز در کود دامی نپوسیده

آلودگی خاک (آلویاتی)

ریشه‌ی برخی از علفهای هرز مانند مرغ، قیاق، دم روباهی، اوبارسلام و کاهوی وحشی، تولید مواد مسموم در خاک می‌کنند. تجمع این مواد مانع از رشد برخی از بذور در خاک می‌گردد. این مورد در گلخانه‌ها و نشاکاری‌ها بیشتر اهمیت دارد.

تصویر شماره ۴: باغچه‌ی گل بنفشه آلوده به علف هرز خاکشیر تلخ

ایجاد آلرژی در انسان و حیوانات

برخی از علفهای هرز با تولید بذور معلق در هوا، به خصوص در اوایل بهار و پاییز، باعث ایجاد آلرژی در انسان و دام‌ها خواهند شد.

تخریب آسفالت و معابر

قدرت رشد برخی از علفهای هرز به قدری است که می‌تواند از درز کوچک موزاییک‌ها و آسفالت‌ها عبور کرده و با رشد ریشه‌ی گیاه باعث ترک خوردن و تخریب گردد.

آموزش ساخت گلدان با وسایل دورریختنی

آیا تا به حال به ساخت گلدان با وسایل غیراستفاده و دورریختنی فکر کرده‌اید؟ گاهی برای زیبایی منزل و یا فضای سبز خانه ایده‌های زیبا و خاصی به ذهنتان می‌رسد ولی به علت هزینه‌ها گزاف بازسازی و زیباسازی منازل و باغ‌ها از این کار صرف نظر می‌کنید. گلدان‌ها از جمله کالاهایی هستند که به زیباسازی خانه و فضای سبزتان کمک می‌کند اما قیمت گلدان‌های خاصی که در فروشگاه‌ها می‌بینید، بسیار بالا است و تقریباً ارزش ندارد پول هنگفتی برای خرید یک گلدان بدهید! ساخت گلدان با وسایل دورریختنی یکی از کارهای خاصی است که شما می‌توانید هم برای تغییر دکوراسیون خانه و هم تزئین باغچه با وسایل دورریختنی خود انجام دهید. با کمی خلاقیت می‌توانید گلدان طبقاتی، گلدان دیواری، گلدان سنگی دست ساز و... بسازید. شاید شما هم از دیدن انواع گلدان بتنی شهری و گلدان‌های سنگی و پلاستیکی یک شکل و تکراری در سطح شهر و منزلتان خسته شده‌اید. پس دست به کار شوید! در اینجا چند ایده خلاقانه برای ساخت گلدان‌های رنگارنگ و فلور باکس‌های متفاوت به شما معرفی می‌کنیم.

محمدباقر قربانی
کارشناس کشاورزی و مسئول
آموزش سازمان

گلدان چکمه‌ای

در زیر کفش و چکمه‌های قدیمی خود یک سوراخ ایجاد کنید و گلدان‌هایی کوچک با ظاهری متفاوت داشته باشید. این گلدان‌ها برای گیاهانی که ریشه‌های کوچک دارند مناسب هستند.

گلدان بالامپ

لامپ‌هایی که دیگر کارایی ندارند و به عبارتی سوخته‌اند را می‌توانید طی فرآیندی با حفظ قالب لامپ، باز کرده و با ریختن کمی آب به داخل لامپ تبدیل به گلدانی زیبا و خاص کنید. فقط توجه کنید که حتماً گیاهی آب دوست مانند پتوس را در این گلدان‌ها استفاده کنید تا شاهد رشد هرروزه آن‌ها باشید.

جا گلدان دوچرخه‌ای

دوچرخه قدیمی و زنگ‌زده‌تان می‌تواند به گلدانی از گل‌های رنگارنگ تبدیل شود. برای ساخت گلدان متفاوت، دوچرخه را با یک اسپری مطابق با تم باغ و حیاط خود رنگ‌آمیزی کنید و سبد گیاهان خود را روی آن قرار دهید.

خلاقیت با لاستیک کهنه

تایرهای کهنه و بی‌استفاده خود را دور نیاندازید. با کمی رنگ و خلاقیت برای ساخت گلدان از آن‌ها استفاده کنید. از این تایرها می‌توانید برای ورودی خانه و منزلتان استفاده کنید تا همگی در بدو ورود به خانه شما از دیدن آن همه رنگ هیجان‌زده شوند.

ماشین و جا گلدانی!

ساخت گلدان با کامیون‌ها و ماشین‌های واقعی یا اسباب بازی! فقط کافی است با ایجاد چند سوراخ از گندیدن ریشه‌های گیاهانتان جلوگیری کنید.

ساخت گلدان با آپکش

سبدها و آپکش‌های فلزی و پلاستیکی به خاطر داشتن سوراخ‌های کوچک، وسیله مناسبی برای تبدیل شدن به گلدان هستند. این گلدان‌های خلاقانه را می‌توانید به صورت آویز هم استفاده کنید.

جا گلدانی درختی

تنه درختان خشک شده را به گلدان تبدیل کنید. کافیت وسط تنه را خالی کرده و گیاهتان را داخل آن بکارید. برای زیباتر کردن گلدان هم اگر مایل بودید می‌توانید از رنگ و یا اسپری رنگ استفاده کنید.

ساخت گلدان در فرغون

فرغون‌های زنگ‌زده و کهنه معمولاً کارآیی اولیه را ندارند، شما می‌توانید با اسپری آن‌ها رنگ کنید و با کمی خلاقیت و کاشت گیاهانی خاص و رنگی به جای گلدان از آن‌ها در کنار باغچه‌تان استفاده کنید.

کاشت گیاه در قفس

قفس‌های پرند فرم‌های مختلفی دارند. با کاشتن گیاهانی که تمایل به آویزان شدن دارند، قفس‌های پرند را به گلدان‌های جذاب تبدیل کنید. پتوس و یا گیاه غوره‌ای نمونه‌ای از گیاهان آویز هستند که نگهداری آن‌ها بسیار راحت است.

جا گلدانی فلزی

قوطی‌های کنسرو و رب را دور نیاندازید و برای ساخت گلدان از آن‌ها استفاده کنید. قلمو خود را بردارید و با یک رنگ گواش قوطی‌های فلزی زشت را تبدیل به گلدانی خاص کنید. برای ضدآب کردن رنگ‌زده شده بر روی قوطی می‌توانید از اسپری وارنیش استفاده کنید.

گلدان‌های زیبای خانگی

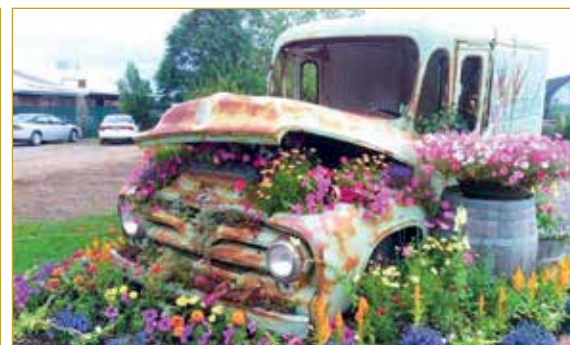
احتمالاً در انباری هر خانه‌ای یک صندلی رنگ و رو رفته و خراب به چشم می‌خورد. شما با کمی خلاقیت می‌توانید از این صندلی‌ها یک شی با ارزش بسازید! قسمت نشیمن صندلی‌های کهنه خود را جدا کنید، رنگ مورد علاقه‌تان را به صندلی بزنید، گیاه خود را در گلدان دلخواه بکارید و بعد گلدان را در صندلی جایگذاری کنید. به همین سادگی!

جا گلدانی آپارتمانی

استفاده از پاکت‌های خالی شیر یک روش ارزان برای ساخت گلدان‌های خانگی است. بر روی پاکت‌های شیر طرح دلخواه را با مداد بکشید و بعد با کاتر به دقت و به اندازه دلخواه برش بزنید، بعد از آن با رنگی جذاب پاکت را رنگ‌کرده و هر طرحی که دوست دارید بر روی آن نقاشی کنید و آن را تبدیل به گلدانی منحصر به فرد کنید.

گلدان چوبی

جعبه‌های چوبی میوه و یا جعبه‌های چوبی بی‌استفاده‌ای که احتمالاً در هر خانه‌ای پیدا می‌شود، وسیله جالبی برای کاشت گل و گیاه و ساخت باغچه‌های کوچک و قابل حمل هستند. شما می‌توانید با پارچه و یا کاغذهای رنگی و یا رنگ گواش به آن‌ها رنگ و روحی تازه ببخشید.

■ طراحی و صفحه آرایی: کانون طراحان
 ■ دبیر عکس: محمدحسین علیزاده
 ■ چاپ: عمران
 ■ همکاران این شماره:
 محمد رضا چیت ساز - سید محمد حجار حسینی

■ صاحب امتیاز:
 سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری قم
 ■ مدیر مسئول: پیام جوادیان
 ■ سردبیر: محمدجواد مختاری

NARVAN

شماره چهاردهم • ۱۴

• مهرماه ۱۴۰۰ • NARVAN. No.14

• نشریه آموزشی، علمی و خبری سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری قم •

آموزش آبیاری بهینه به ۱۵۰۰ نفر از کارگران فضای سبز (حسین محمدی)

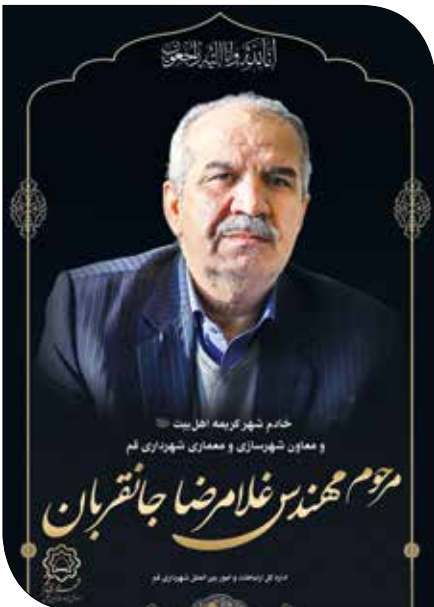
تله سیژ سواری شهردار و رئیس سابق شورای اسلامی شهر قم (رضارمضانی)

فاز نخست بوستان خضر نبی (روح ا... فرزی)

یادبود

بلوار سردار شهید حاج قاسم سلیمانی (هادی امجدی)

